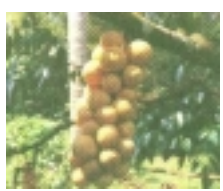

<p>เรียบเรียง วันทนา บัทธิพงษ์ กองส่งเสริมพืชสวน เรืองเดช นิเวศประเสริฐ กองส่งเสริมพืชสวน</p>	<p>จัดทำ วิรัชกร ภิรมย์สุภาพ กองเกษตรสัมพันธ์</p>	<p>ที่ปรึกษา พรทิพย์ สุดนรสิงห์ กองส่งเสริมพืชสวน ชาย โมรวีส ศูนย์วิจัยพืชสวนสุราษฎร์ธานี มนตรี วงศ์รักษาพันธ์ กองส่งเสริมพืชสวน</p> <p>ภาพประกอบ ศูนย์วิจัยพืชสวนสุราษฎร์ธานี</p>
---	---	--

ลองกอง

สารบัญ

- สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
- พันธุ์
- การขยายพันธุ์
- การปลูก

ลองกอง

ลองกองเป็นไม้ผลในสกุลเดียวกับกับกลางสาดและทุเรียนมีถิ่นกำเนิดอยู่แถบหมู่เกาะมลายู อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์และตอนใต้ของประเทศไทย ปัจจุบันมีการขยายพื้นที่ปลูกกันมากในเขตภาคใต้ และภาคตะวันออกเพราะคิดว่าให้ผลตอบแทนสูง แต่ในความจริงแล้วการทำสวนลองกองจะให้ผลตอบแทนที่ดีก็ต่อเมื่อเกษตรกรสามารถจัดสวนลองกองได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ จะต้องสามารถผลิตลองกองได้ในปริมาณและคุณภาพที่ดี โดยใช้ต้นทุนการผลิตที่เหมาะสม และจะต้องวางแผนการตลาดให้กับผลผลิตเพื่อให้จำหน่ายได้ราคาดี

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ลองกองเป็นไม้ผลเมืองร้อนที่เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นในอากาศค่อนข้างสูง 70-80% มีปริมาณน้ำฝน 2,000-3,000 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันที่ฝนตกประมาณ 150-200 วันต่อปี ดินที่ดีควรเป็นดินร่วนปนทรายที่มีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง และจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำเพียงพอที่จะให้น้ำกับต้นลองกองได้ตามเวลาและปริมาณที่ต้องการ

ลองกองเป็นพืชที่ชอบร่มเงาแต่ไม่ชอบลมแรง เพราะถ้าแสงแดดจัดจะทำให้ใบไหม้ ส่วนลมแรงจะพัดเอาความชื้นออกจากสวนจึงควรสร้างร่มเงาและปลูกไม้บังลมรอบๆ สวน

พันธุ์

ลองกอง ตูณและลาตเป็นไม้ผลในสกุลเดียวกัน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. **กลุ่มลองกอง** เป็นกลุ่มที่ผลผลิตมีคุณภาพดีที่สุดมีเมล็ดน้อยหรืออาจจะมีเมล็ดเลย ใบมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก คือมีสีเขียวเข้มและมีร่องใบลึก ทำให้ดูเหมือนกับว่าใบหยักเป็นคลื่น ซึ่งกลุ่มนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

ลองกองแห้ง ผลสุกจะมีเนื้อใสเป็นแก้ว เนื้อแห้ง หวานและมีกลิ่นหอมชวนรับประทาน ส่วนเปลือกหนามีสีเหลืองคล้ำและไม่มียาง

ลองกองน้ำ ผลสุกจะมีเนื้อค่อนข้างฉ่ำน้ำ สีเปลือกเหลืองสว่างกว่า

ลองกองปาลาแมหรือลองกองแปร์แมร์ ผลสุกจะมีเนื้อนุ่ม กลิ่นไม่หอมเหมือนลองกองน้ำ เปลือกบางและมียางบ้าง

2. **กลุ่มตูณหรือตูณ** ลักษณะใบค่อนข้างหนาและมีสีเขียวเข้มคล้ายลองกอง แต่หยักเป็นคลื่นน้อยกว่า ขนาดผลค่อนข้างใหญ่และมีเปลือกหนากว่าลองกอง มีเมล็ดมาก และมีเนื้อฉ่ำน้ำ ที่พบมี 2 ชนิด คือ

ตูณแปร์แมร์ มีผลค่อนข้างรีกันผลแหลม ผิวย่นเล็กน้อย

ตูณน้ำ มีผลค่อนข้างกลมมีผิวสดใสกว่าตูณแปร์แมร์

3. **ลาต** ใบบางกว่าลองกอง คลื่นใบไม่เด่นชัด ผลเล็กกว่าลองกอง ผลสุกมีสีเหลืองนวล เปลือกบางมียางเหนียว มีเมล็ด 2-3 เมล็ดต่อผล

▲ ลองกอง

▲ ลองกองปาลาแม

▲ ลาต

หน้าท่อนี้

หน้าตัดใบ

สารบัญ

เกษตรกรสามารถจำแนกต้นพันธุ์ได้โดยสังเกตจากลักษณะของใบ แต่ต้องมีประสบการณ์พอสมควร

▲ ลางสาต ▲ ลองกอง ▲ ลองกองกาลาแม

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ลองกองเพื่อจุดมุ่งหมายให้ได้ต้นพันธุ์ดี พันธุ์แท้สามารถทำได้หลายวิธีทั้งเพาะเมล็ด ทาบกิ่ง ต่อกิ่ง(เสียบยอดและเสียบข้าง) และติดตา

การเพาะเมล็ด

ทำได้โดยคัดเลือกเมล็ดลองกองพันธุ์แท้มาปลูกโดยมั่นใจว่าไม่มีเมล็ดพันธุ์อื่น เช่น ลางสาต ตูญมาปะปน โดยที่ผลลองกอง 100 ผล หนักประมาณ 2 กก. จะมีเมล็ดสมบูรณ์เพียงประมาณ 10-12 เมล็ดเท่านั้น ล้างเมล็ดให้สะอาด ผึ่งลมให้แห้งแล้วนำไปเพาะทันที ในซีเมนต์ถาดผสมทรายบดในอัตรา 1:1 โดยฝังเมล็ดในวัสดุ เพาะลึกประมาณครึ่งเซนติเมตรแล้วกลบด้วย วัสดุเพาะ ดูแลรดน้ำให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ เมล็ดก็จะเริ่มงอกหลังจากเพาะประมาณ 15-45 วัน เมล็ด 1 เมล็ดจะงอกได้ต้นกล้าประมาณ 1-3 ต้น จากนั้นเมื่อใบคู่แรกแก่เต็มที่จึงย้ายไปปลูกในถุงเพาะชำต่อไป

การทาบกิ่ง ต่อกิ่ง และการติดตา โดยใช้ต้นตอที่เพาะเมล็ดจากตูญหรือลางสาต ตามวิธีเดียวกับเพาะเมล็ดลองกองที่กล่าวแล้วข้างต้น จะประสบความสำเร็จมากกว่าการถอนต้นกล้าจากใต้ต้นมาทำเป็นต้นตอ ซึ่งต้นตอที่เหมาะสมควรมีอายุประมาณ 7-10 เดือน ส่วนต้นแม่พันธุ์ควรเป็นต้นพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตแล้ว และควรทำการขยายพันธุ์ในฤดูฝน เพราะต้นตอและต้นแม่พันธุ์อยู่ในระยะการเจริญเติบโตมีความสมบูรณ์สูง รวมทั้งเป็นระยะที่ความชื้นในอากาศสูงซึ่งจะช่วยให้เนื้อเยื่อบริเวณรอยต่อประสานกันได้อย่างสมบูรณ์

การทาบกิ่ง วิธีทาบกิ่งที่ให้ผลดี คือ การทาบกิ่งแบบปาด ตัดแปลง หรือฝานบวบแปลง

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

การต่อกิ่ง ทำได้ 2 วิธี คือ การเสียบยอด และ เสียบข้าง

การเสียบยอด เป็นวิธีที่นิยมกันมากที่สุด ต้นต่อที่เหมาะสมสมควรมีขนาดประมาณครึ่งเซนติเมตร กิ่งพันธุ์ที่นำมาใช้จะมีขนาดใหญ่หรือเล็กกว่าต้นตอก็ใช้ได้ โดยใช้เทคนิคมัดแนวเนื้อเยื่อเจริญให้ตรงกันด้านใดด้านหนึ่ง โดยถ้ากิ่งพันธุ์ดีมีขนาดใหญ่กว่าต้นตอให้ใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกมาช่วยค้ำพุงลำต้นจนกว่ารอยแผลประสานกันสนิท

การเสียบข้าง วิธีนี้เหมาะกับต้นต่อที่มีอายุมากกว่า 1 ปี หรือมีขนาดประมาณแฉ่งดินสอหรือใหญ่กว่า ซึ่งเนื้อไม้จะเริ่มแข็ง การผ่าต้นตอเพื่อเสียบยอดทำได้ยากและรอยแผลซ้ำ สำหรับวิธีนี้ถ้าทำครั้งแรกไม่ประสบความสำเร็จก็สามารถนำต้นตอกลับมาใช้ได้อีกครั้งหนึ่ง

การติดตา วิธีที่ได้ผลดีคือ การติดตาแบบเพลท ต้นต่อที่ใช้มีขนาดใหญ่เหมือนกับที่ใช้ในการเสียบข้าง และจะต้องมีความสมบูรณ์ เปลือกกร่อนได้ง่าย สำหรับแผ่นตาพันธุ์ดีก็ควรเป็นตาที่สมบูรณ์และมีใบติดที่แผ่นตาด้วย

การปลูก

การปลูกองคองควรจะได้รับการเตรียมพื้นที่ วางระบบน้ำและปลูกพืชให้ร่มเงาไว้ล่วงหน้าก่อนลงมือปลูกองคอง โดยถ้ามีการวางระบบน้ำไว้ก่อนสามารถให้น้ำได้ทันที ควรปลูกตั้งแต่เดือนมีนาคม-เมษายน เพื่อจะได้มีเวลาดึงตัวแล้วเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วงฤดูฝน

การปรับพื้นที่

การปรับพื้นที่ ให้ไถ ขุดตอ และรากไม้เก่าออกให้หมด ไถปรับสภาพพื้นที่ให้เรียบ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ราบอยู่แล้วควรไถกำจัดวัชพืชเพียงอย่างเดียว แล้วตากดินทิ้งไว้ 10-15 วัน

ระยะปลูก

ระยะปลูก ถ้าปลูกองคองแซมในพืชอื่นระยะปลูกที่ใช้จะขึ้นกับพืชประธาน แต่ถ้าทำสวนองคองเพียงอย่างเดียว โดยปลูกพืชให้ร่มเงา เช่น กล้วย ยอป่า ทองหลวง แคฝรั่ง เป็นต้น สามารถเลือกระยะปลูกได้ตั้งแต่ 6-8 เมตร เนื่องจากองคองเป็นไม้ผลที่ให้ผลตามลำต้นและกิ่งใหญ่ สามารถใช้ระยะปลูกที่แคบลงได้ แต่ต้องมีการตัดแต่งกิ่งที่ดี สำหรับการทำให้สวนขนาดใหญ่ก็ควรจะใช้ระยะระหว่างแถวให้กว้างขึ้น เพื่อสะดวกในการนำเครื่องทุ่นแรงเข้าไปใช้ในสวน ดังนั้น ระยะปลูกที่แนะนำ คือ ระยะระหว่างต้น 4-6 เมตร ระยะระหว่างแถว 6-8 เมตร

การวางระบบน้ำ

การวางระบบน้ำ ไม้ผลทุกชนิดต้องการน้ำในปริมาณและเวลาที่เหมาะสม เพื่อการเจริญเติบโตและออกดอกติดผลที่ดี การปลูกองคองเป็นสวนเพื่อการค้าจึงจำเป็นต้องมีการวางระบบน้ำ ซึ่งแนะนำให้ใช้ระบบมินิสปริงเกอร์ และจำเป็นต้องมีการออกแบบที่ถูกต้อง และใช้อุปกรณ์ที่มีคุณภาพเพื่อให้

หน้ากวนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ

ควบคุมปริมาณน้ำได้สม่ำเสมอ และเพื่อจะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาวทั้งค่าน้ำมันเชื้อเพลิง หรือค่าไฟฟ้า รวมทั้งเพื่อให้มีอายุใช้งานยาวนาน

การเตรียมต้นกล้า

การเตรียมต้นกล้า ต้นกล้าที่นำปลูกลงแปลงควรมีอายุตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป อยู่ในสภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ และจะต้องมีใบยอดคู่สุดท้ายแก่เต็มที่แล้ว ไม่ควรนำต้นที่กำลังแตกใบอ่อนไปปลูก และก่อนปลูกควรเตรียมต้นกล้าให้พร้อมกับสภาพแวดล้อมในแปลงปลูก โดยค่อย ๆ งดน้ำและปุ๋ย พร้อมกับค่อย ๆ เพิ่มแสงให้มากขึ้นทีละน้อย

หน้าก่อนนี้

หน้าถัดไป

สารบัญ